

Opinie – Cancun: wat daarna? (20.2.11)

Klimaatonderhandelingen van Cancun-Mexico snel vergeten? Liever niet. Steun protest van Bolivia. Kom op straat voor emissiereducties in onze eigen industriële wereld. Aldus een oproep van “Klimaat en Sociale Rechtvaardigheid.

De vorige klimaatonderhandelingen van Kopenhagen in 2009 begonnen met heel hoge verwachtingen, ze draaiden op een mislukking uit en er werd maandenlang over doorgeboemd. De huidige klimaatonderhandelingen december 2010 in Cancun startten met bitter weinig verwachtingen, velen beschouwden het wel als een succes, maar een week later werden ze overal dood gewezegen. In december in 2011 in Durban, Zuid Afrika, doen we gewoon verder?

In Kopenhagen en in Cancun ging in twee etappes dezelfde belangenstrijd verder. De grote kapitalistische landen willen de klimaatkwesitie misbruiken om heel de wereld onder hun koloniale klauw te brengen. Ze kennen de ernst van de kwesitie, maar willen kost wat kost, de bestaande kapitalistische economie in stand houden en zelfs uitbreiden. De lasten worden doorgeschoven enerzijds naar hun eigen werkende bevolking en anderzijds nog meer naar de volkeren van de ontwikkelingslanden. Om dat te verwezenlijken eisen ze dat alles in de strijd tegen de klimaatontarding geregeld wordt via “marktmechanismen”. Enorme winstmogelijkheden, enorme speculatiemogelijkheden, maar of het milieu daar ook mee vooruit is?

Op Bolivia na, hebben alle landen de eindtekst opgesteld door Mexico goedgekeurd. De kapitalistische landen en hun bondgenoten onder de ontwikkelingslanden met een rechts gezinde regering deden dat met vol enthousiasme. Zij hebben essentiële toegevingen kunnen losweken van China en andere grote ontwikkelingslanden, dat die ook hun emissiereducties zullen laten controleren. De ontwikkelingslanden keurden de akkoorden schoorvoetend goed. Zij vonden dat het veel erger had kunnen zijn. Elementen die voor hen belangrijk zijn werden doorgeschoven naar de onderhandelingen in Durban. De armste landen zoals Lesotho hopen op geld uit het nieuwe klimaatfonds. China stelde dat de tekst vele tekortkomingen heeft maar wel een getrouwe weergave is van het gevoerde debat. Voor hen is de essentie van het Bali-Actieplan behouden.

Hoofddargumenten om de Cancun-akkoorden positief te beoordelen: De toezegging om de onderhandelingen binnen het kader van de Verenigde Naties te blijven houden en de samenspraak op wereldniveau niet op te blazen.. Voor Cuba en anderen ook de toezegging om géén gat te laten bij afloop van het Kyoto-akkoord in 2012. Mooi. Maar tegelijk werden de Kyoto-principes al op twee belangrijke punten uitgehold. De emissiereducties die voorgesteld zullen worden, zullen géén verplicht karakter krijgen, althans niet voor Japan en de VSA. En 1990 hoeft niet als referentiejaar genomen te worden (globaal verbruikt de kapitalistische wereld al stukken meer dan in 1990).

Bolivië protesteerde vanaf het begin principieel met dezelfde argumenten als verleden jaar in Kopenhagen. Maar in Cancun had de Mexicaanse conferentievoorzitster gewoon meer tactisch inzicht dan haar Deense collega vorig jaar. Zij zorgde ervoor dat de meeste landen géén gevoel kregen dat er achter hun rug bedisseld werd door de grote machten. Maar in essentie werd in Cancun hetzelfde debat gevoerd als in Kopenhagen. Bolivië protesteerde dat de eindtekst om 18uur voorgelegd werd en om 21uur30 geforceerd doorgeduwd werd, zonder verdere bespreking. In Kopenhagen 2009 werd het akkoord gesteund door 140 landen. De Cancun-akkoorden die veelal hetzelfde zeggen werden door 193 landen goedgekeurd.

Bolivië heeft meer dan gelijk met haar protest en vertegenwoordigt in deze ook het massale volksprotest in de straten van Cancun en elders wereldwijd. Jawel, het Cancun-akkoord bevestigt nogmaals de intentie om de klimaatopwarming tot maximum 2°Celsius te beperken. Maar door de verplichte cijfers weg te nemen en akkoord te gaan met enkel de vrijwillige intenties, gaan we naar

een rampzalige opwarming van tegen de 4°Celsius. Dat betekent massale woestijnvorming over alle continenten en inkrimping van het beschikbare landbouwgebied, naast vele andere bijzonder onprettige zaken. Noteer dat sinds het zogenaamde Vierde rapport van het IPCC, de klimaatkennis enorm toegenomen is en dat de IPCC-wetenschappers in hun volgende rapport eerder een maximum van 1,5°Celsius opwarming naar voor schuiven om onomkeerbare drempel effecten te voorkomen. De verdere afspraken tot vermindering doorschuiven naar december 2011 in Durban, is weerom tijdverlies, gezien de wetenschappers duidelijk stellen dat reeds in 2015 de verdere groei van de emissies afgetopt moet zijn.

Niet gouvernementele organisaties en ontwikkelingslanden hebben op heel wat specifieke punten campagne gevoerd. In woorden hebben ze op die punten gedeeltelijk gelijk gekregen, maar in uitvoering bijlange niet.

Er werd de instelling van een klimaatfonds ter vergoeding en ter herstel van de klimaatschade gevraagd. Er komt een klimaatfonds. Maar wie de voorgestelde 30 miljard zal ophoesten is nog niet bekend. Maar even erg is dat het beheer van dit klimaatfonds tot 2014 in handen is gegeven van de Wereldbank, dus in handen van de duivel zelf. Dat er een beheerraad komt paritair samengesteld uit kapitalistische landen en ontwikkelingslanden is maar een magere troost.

Er werd voor het eerst ook officieel gesproken over de rechten van de inheemse volkeren. Maar nergens een uitwerking hoe die rechten opgeëist kunnen worden. Terwijl we nu al meemaken dat de markt aan emissiecompensaties in zuidelijke landen neerkomt op verjaging van inheemse volkeren uit hun geboorteland en vernietiging van hun bestaansmogelijkheden. Het is merendeel een nieuw kolonialisme.

Heel belangrijk is de strijd tegen de ontbossing. De huidige ontbossing staat voor 20% van de CO₂-emissie wereldwijd. Ontbossing dien je als dubbel negatief te rekenen. Niet alleen de vrijgave van koolstof die in de vegetatie gestockeerd was. Maar ook is het blijvende vermindering van de opnamecapaciteit aan CO₂. De strijd tegen ontbossing werd ruim besproken in Cancun. Maar de oplossingen in het zogenaamde REDD –systeem bestaan volledig uit marktmechanismen. Er gaat veel geld rondgesluisd worden, veel gespeculeerd. Inheemse bevolking zal van haar landbouwgrond verdreven worden. Oerbossen kunnen vervangen worden door plantages...Precies wat we allemaal niet willen. Rond die REDD werd het hardst ideologische strijd gevoerd. De kapitalistische landen willen enkel en alleen marktmechanismen. Zij willen dit nog verder uitbreiden naar alle mogelijk landgebruik en verandering van landgebruik. Alles dient omgezet te worden in emissiekredieten die verhandeld kunnen worden op de wereldmarkt. De groep van 77 ontwikkelingslanden mét China hebben gestreden voor niet-markt gerichte benadering. De kapitalistische landen haalden binnen dat die marktmechanismen beter uitgewerkt en gereguleerd worden. De ontwikkelingslanden haalden enkel binnen dat er ook in Durban verder gesproken kan worden over andere aanpak.

Noteer dat in Cancun tijdens de onderhandelingen nogal wat politierepressie was tegen betogers die de marktbenadering in vraag stelden. Braaf betogen voor hogere emissiereducties was géén probleem. De kapitalistische benadering van het klimaatprobleem in vraag stellen, dat kon niet.

De essentie van de marktmechanismen is dat grote vervuilers oneindig veel grote poorten krijgen, en niet enkel achterpoortjes, om gewoon verder te doen. Ze kunnen hun uitstoot afkopen en afwentelen op de ontwikkelingslanden. Ze ontwijken daarmee elke verplichting om in eigen land, in eigen bedrijven in te grijpen en de nodige emissiereducties te doen. Het afkopen in de ontwikkelingslanden vereist géén hoge technologie, de investeringen in eigen bedrijf juist wel. Willen we tegen 2050 wereldwijd 50% minder CO₂-emissie hebben ten opzichte van 1990, dan kunnen we niet anders dan duchtig de emissie in de kapitalistische kernlanden aan te pakken.

Noteer dat hoe langer we wachten, hoe langer we de grote aanpak van het klimaatprobleem

uitstellen en gewoon verder doen zoals we bezig zijn, hoe moeilijker het wordt om de bocht te nemen. Hoe meer onze kapitalistische bewindvoerders zullen proberen om onpopulaire maatregelen te nemen die de bevolking zullen verarmen. Dit is zeker niet de weg om te gaan, we hebben juist de brede ondersteuning van de bevolking nodig.

Dat wordt dan de strijd van de klimaatbeweging de komende maanden: eisen dat de overheid de emissiereducties in eigen land plant en in handen neemt. Cancun is in die zin dan een heel klein beetje positief: het akkoord vraagt de kapitalistische landen ("Annex 1"-landen zegt men in de tekst) om tegen 2020 de emissie met 25 à 40 % te verminderen, wat veel meer is dan de 20 à maximum 30% waarover de Europese Unie spreekt.

Noteer dat de ontwikkelingslanden, China inbegrepen, na Kopenhagen en in Cancun al vrijwillige emissiereductie doelstellingen naar voor schoven van meer dan 25%, wat meer is dan voor hen vooropgesteld door de wetenschappers van het IPCC. Terwijl de vrijwillige doelstellingen van de kapitalistische landen tezamen minder dan 20% zijn, wat ver minder is dan de 30 à 40 % die de IPCC voor hen vooropstelt.

Laten we met de gezamenlijke klimaatbeweging strijd voeren voor sociaal rechtvaardige emissiereducties in België en in Europa in de eerste plaats. Zonder af te wachten of de kat uit de boom te kijken wat de andere landen doen. Voor een plan van daadwerkelijke emissiereductie hier, zonder handel in emissierechten of emissiekredieten ingevoerd uit Oost-Europa. Zonder afkopen van emissiecompensaties in de zuidelijke landen. Maar door herorganisatie van onze economische activiteit naar een sterk verminderd gebruik van fossiele rechts gezinde energiedragers. De technologische kennis en de werkrachten om het uit te voeren zijn aanwezig in ons land. Laten we samen met de vakbonden op straat komen om dit waar te maken.

Nota's:

Bali Akctieplan: in 2007 in Bali in Indonesië werd de lange termijn samenwerking en tijdsplanning onder de vleugels van de Verenigde Naties vastgelegd. 194 landen nemen deel.

Kyoto-Protocol: sinds 1997 actief en met "bindend" karakter sinds 2005. 192 landen (de VSA doen niet mee) verbonden zich om tussen 2008 en 2012 de emissies wereldwijd met 5,2% te verminderen ten opzichte van 1990.

Wiebe Eekman

Woordvoerder Klimaat en Sociale Rechtvaardigheid

.